

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova ugy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek stb. futóztatók.

Nyilttéri cikkek soronkint 10 krért közöltetnek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 8 frt — kr.
Fél évre . . . 4 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Függő szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Földművelés, ipar és kereskedelem.

I.

K.-Vásárhely, 1890. február 12.

Nincs társadalmunknak egyetlen osztálya sem, mely annyit panasznál, mint a földművelő osztály, s el kell ismernünk, hogy ezen panaszok jogosok is. A mai korszakban a kisbirtokos osztálynak szomorú sorsa van, a föld alig jövedelmez annyit, mennyit a gazda befektetett. Ha csak egy néhány évvel is tekintünk vissza, nagy különbségeket kell látnunk az akkor és ma között. Még 10—15 évvel ezelőtt 8—10 frt volt egy köböl búzának az ára, és ma átlag 5 frt. Ezzel szemben a munka drágább ma, mint volt akkor s az életszükségletek szaporodtak s drágábban megszerezhetők ma, mint 2 évtizeddel ezelőtt s ha nem fogadhatjuk is el vaktában azon állítást, hogy a mai világban a középbirtokosnak rá kell fizetni a földművelésre, de azt bizonyára el kell ismernünk, hogy bármely más keresetig kevesebb munkával többet jövedelmez, mint a mezőgazdaság. S ezen tétel kétszeresen igaz ott, hol a földművelés nincs állattenyésztéssel összekapcsolva. Az a föld a mostani csekély gabnaárakkal és drága munka mellett csakugyan keveset hoz, de ha a gazdaság okszerű állattenyésztéssel, össze van kapcsolva, jobban megjutalmazza a gazda fáradtságát.

Sajnálatos dolog, hogy Magyarország földművelő állam, s hogy mi magyarok még a 19-ik század utolsó tizedében is idegenkedünk az ipar és kereskedelemről, s hogy a mi csökönyös konservatív hajlamaink mindig azon röghöz láncszolnak, melyet apáink, nagyapáink műveltek. Népünk értelmiségének nagyrésze földművelésből él, iparunk alig van valami, kereskedelmünk is gyöngy lábon áll, de a magyar inkább nyomorog földje mellett,

mint olyan pályát választana magának, mely nézete szerint nem illik a magyarhoz, s mely ellenkezik tradícióival. Mi természetesebb tehát, hogy földművelésünk válságos állapota olomsúlylyal nehezedik egész állami életünk-re. Ha a szív fáj, hogyne lenne beteg a szervezet!

Növelte a bajt, hogy mind ez ideig nem volt agrár-politikánk. Ugy ment a kormányzat, mint maga a földművelés — a régi csapáson. Nem volt kormányférfi, ki életviszonyainkat ismerve, szükségleteinket tanulmányozva, egy derék, megfelelő és életrevaló agrár-politikát létesített volna. A gazdasági zónság, mely a régi uton haladva, úgy a hogy földje hasznából megélt, tehetetlenül áll most már a kiütt válság előtt. Eddig nem gondolkozott a jövő felől s most már csak panaszkodni tud.

Uj földművelési miniszterünk gr. Szapáry Gyula, ki maga is kitűnő gazda, jól ismerve gazdasági mizeriánkat, a költségvetési vita folyamán végre határozott poggammal lépett fel, mely egy messzire nyúló erőteljes kormányzati rendszernek képezi sarkkővét, kiindulási pontját. Nem nagyszerű reformok, hanem sokat ígérő tételek, miket ezen programmagában foglal s kezdetnek ez is elég.

A program első és legfontosabb tétele a marhatenyésztés emelése. E célra az állategészségügyi törvény szigorú végrehajtása s az egészségügyi személyzet szervezése helyezettik kiállításba. Ez felette fontos dolog, mert külföldön mindig általános volt a panasz állategészségügyünk ellen s ez a kivételre mindig bémítolag hatott. Ezen intézkedés által sem oka, sem joga nem leend a külföldnek panaszkodni.

Ezenkívül Budapesten egy nemzetközi baromvásár fog felállítani s kormányi intézkedésekkel lesz marhakivételünk biztosítva.

A program többi pontjai a filloxera elleni védekezés és a belvizek szabályozására vonatkoznak. Ezek is kétségtelenül fontos országos kérdések, de sokkal távolabb esnek tőlünk, mintsem azok bővebb taglalásába szükségesnek tartanók bocsátkozni. Sokkal fontosabb ránk nézve a »Kitelepítés« kérdése, melyet a miniszter ur programjába szintén felvett.

A kitelepítés kérdése, mely igen közeli érdekel minket székelyeket is, a mennyiben a miniszter ur kiállításba helyezte a székelyek kitelepítését is. Hogy miképpen fog a miniszter ur e nagy kérdés megoldásához fogni, nem tudjuk, mert a program erre vonatkozó pontja nem nyújt felvilágosítást, de igen örvendünk már csak annak is, hogy a székely ügyek megfigyelés tárgyát képezik, s

hogy már a törvényhozás is kezd foglalkozni velünk. Az a nagymérvű kivándorlás, mely évről-évre gyéríti népünket, végre is egy oly fontos kérdés, melylyel a kormányférfiaknak is számolni kell, ha nem akarják tétlenül nézni, hogy egy szorgalmas, életrevaló faj keresethiány miatt, folyton idegen hazát igyekezzék magának szerezni.

Ránk nézve a miniszteri program ezen pontja talán a legfontosabb s azért örömmel fogadjuk azt, s reménnyel nézünk a megvalósulás elé.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőházat e hó 7-én a földművelésügyi tárcza költségvetése foglalkoztatta.

Dániel Ernő előadó a földmiv. miniszterium hatáskörének átalakulását s ehhez képest a költségvetés módosulását ismertette.

Szapáry Gyula gr. miniszter, a ház feszült figyelmétől kisérve és gyakori élénk helyeslések közt fejtette ki munkaprogramját, melyben az állategészségügyről, állattenyésztésről, a tejszövetkezetekről, a phylloxera elleni védekezés több rendbeli módosításáról, a vízszabályozásról, telepítésekéről, a mezőrendőrségi törvény s a gazdasági egyesületek és ezek tevékenységének fokozásáról behatóan beszélt, s a házat kimerítően tájékoztatta a kormánynak ezekre vonatkozó intencióiról.

Szalay Imre az iránt adott be határozati javaslatot, hogy a miniszter a gyártott borok feltétlen eltiltásáról még ez ülészakban terjeszsen elő törvényjavaslatot. Zay Adolf a miniszter programját rokonszenvesnek és megnyugtatónak mondá s főképp a közép- és kisbirtokos osztály érdekében sürgeté a mezőrendőrségi törvény mielőbbi megalkotását.

Vályi Árpád azt vetette szemére a háznak, hogy bár tulnyomóan földbirtokosokból áll, mégis épen mezőgazdasági ügyek- és érdekekkel nem sokat látszik törődni; kívánja, hogy ezek tekintetében a ház a kormánnyal szemben követelhetőlegyen, mint eddig.

Meltz hosszú és alig hallható hangon előadott beszéde kemény próbára tette a ház türelmét. Szólo főképp a mezőrendőri törvény alkotásával és főképp a tagosítással és birtokrendezéssel foglalkozott. Törvényben a kényszertagosítást kívánja kimondatni, ha a parcella-átlag bizonyos községben 400 négyszög fölön alól van.

A földművelési tárcza költségvetésének tárgyalása vette igénybe f. hó 8-án is a ház idejét.

Wittman János, Bernáth Dezső és Bernáth Béla hozzászólásaik után Kricsfalusy Vilmos örömmel és helyesléssel fogadja gróf Szapáry tegnapi programját. Az ország északkeleti részének gazdasági viszonyairól és érdekeiről mondott komoly és tartalmas fejtegetéseket, melyekben az állattenyésztésre, kivándorlásra és elszegényedésre, az erdőtörvény hiányaira és a havasi legelő fontosságára terjeszkedett ki; a ház kitüntető figyelemmel hallgatta.

Petrich után, ki egyebek közt az 50-es éveket a magyar gazdára nézve boldog korszaknak mondá, gr. Szapáry Gyula válaszulva egyes szónokok kirívóbb észrevételeire, Wittman brutalis támadása ellenében »a tintanyalókat« (így nevezte W. a

hivatalnokokat), Bernáth Dezső ellenében pedig, a vándortanítókat vette védelmébe, komolyan és határozott érvekkel verve vissza — a ház sokszoros helyeslése között — mindazon támadásokat, melyek iránt a nyilatkozatot szükségesnek tartotta.

Még Andreánszky br. beszélt a fillozeráról, melyet ugyancsak gyakran emlegettek most a szónokok.

Végül Csatár interpellált a választási elnökök elleni vádak különleges elintézése tárgyában — nagyobbára üres padok előtt.

Kézdi-Vásárhely város képviselői gyűlése.

Kézdi-Vásárhely város képviselőtestülete folyó hó 10-én gyűlést tartott, melynek lefolyásáról a következőket közölhetjük:

1. Polgármester jelentést tesz a múlt év IV. negyedéről. Az általános tetszéssel fogadott jelentés szövege a következő:

Tekintetes képviselőtestület!

A lezajlott 1889. év utolsó negyedéről jelentésemet, mely tiszteletem mellett a következőkben vagyok bátor előterjeszteni:

A város tisztviselői a lefolyt évnegyedben teljes létszámban jelen voltak, s hogy mily eredményel feleltek meg hivatásuknak, kitűnik az alábbi jelentésemből, ugyanis:

A beadványi jegyzőkönyvi tanúsítása szerint aug. hó 1-től közigazgatási iktatóra érkezett decz. hó végéig 1738 ügydarab, aug. 1-én elintézetlen volt 40 drb, összesen 1778 drb; ebből elintéztetett 1770, maradt függő ügy 8 drb.

Rihágási iktató tanúsítása szerint: aug. 1-től decz. végéig beérkezett 344 drb, aug. hó végén elintézetlen maradt 38, összesen 382, elintéztetett 373, függő tárgyalás alatt áll 9 drb.

Rendőri- és tolonczügy aug. 1-től decz. végéig bejött 641 drb, elintéztetett 634, függőbe maradt 7 darab.

Községi bírósági beadványi jegyzőkönyv tanúsítása szerint: elintézetlen volt aug. 1-én 17 drb, aug. 1-től decz. végéig bejött 136, összesen 152, ebből elintéztetett 149, függőben tárgyalás alatt áll 3 drb.

Arvaszéki iktató szerint: elintézetlen maradt aug. 1-én 17 drb, aug. 1-től decz. végéig beérkezett 497, összesen 514, elintéztetett 494, függőben maradt 20 drb.

Az 1889. év II. felében kirótt büntetéspénzek, az 1888. évi VII. t.-cz. alapján kiróvatott 31 frt, befizetett 15 frt, leiratott 14 frt, hátralék 2 frs.

Körendőri szabályrendelet alapján: múlt fél évi hátralék s folyó fél évi kiróvás 102 frt 50 kt. befizetett 56 frt 50 kr, leiratott 14 frt, hátralék 32 frt.

Az 1876. évi XIII. t.-cz. alapján: a múlt fél évi hátralék s folyó fél évi kiróvás 214 frt, befizetett 135 frt 15 kr, leiratott 78 frt 85 kr. Hátralék 30 frt.

Az 1885. évi 2357 sz. mezőrendőri szabályrendelet alapján: Kiróvás 16 frt, leiratott 16 frt, hátralék semmi.

Az 1879. évi II. t.-cz. alapján: Múlt fél évi hátralék és f. fél évi kiróvás 138 frt 35 kr, befizetett 73 frt 85 kr, leiratott 15 frt, hátralék 49 frt 50 kr.

Hivatalos pénzkezelési naplók szerint befolyt 5138 frt 16 $\frac{1}{2}$ kr; ebből illetékes hatóságokhoz elküldetett 5138 frt 16 $\frac{1}{2}$ kr, erről tanuskodik postai feladó-vény és nyugta.

Összes bevétel a városnak volt 35682 frt 50 kr kiadatott 35682 frt — kr, maradt — frt — kr.

Egy éves utlevél-utalvány kiadatott 17 darab, 15 napos utigazolvány 100 drb, belföldi igazolvány kiadatott 3, cselédkönyv 4, iparjegy kiadatott 3, munkakönyv 65 drb.

Katonai nyilvántartás pontosan vezetett.

Betűsoros, számvezető, postakönyv rendesen vezetettek.

Fegyelmi bírság nem lett kiróva.

Személybiztonság feltűnő módon nem zavartatott, ugyasint vagyonbiztonság és tüzeset sem fordult elő. Emberek között az egészségügy kielégítőnek mondható. Utak, hidak jó karban van-

nak. Ennyi a munkásság, melyet elérni a vezetésekre bízott tisztikarral szerencsém volt, s így a tekintetes képviselőtestület szíves jó indulatába ajánlva magamat és tisztviselő társaimat, méltóztassék jelentésemet tudomásul venni.

2. A fennebbi jelentés alapján felmerült indítvány folytán határozatilag megbízta a képviselőt a városi tanácsot, hogy tegyen felterjesztést a megye alispánjához, hogy a rendőri büntetéspénzek azon része, mely a törvény szerint a városi szegény alapot illeti s mely az elmúlt évben a megyei szerény alaphoz bevonatott, adassék át a kézdívasárhelyi Stephánie menedékház javára.

3. Ugyanezen jelentés alapján felmerült indítvány folytán megbízottat a tanács folyamodást intézni a megye főispánjához az iránt, hogy a városon eladott barmok átiratása után szedett 3 kr. díjnak 10 kr-ra leendő felemelése engedélyeztessék, mely 7 kr. többlet kezelési költség címén rovatnék ki ép úgy, mint a megye más községeiben.

(Folyt. köv.)

Különlélek.

— A k.-vásárhelyi legtöbb adó fizetők névsora az 1890. évre következőleg lett összeállítva: Tóth István id. 711 frt 65 kr, Török Sándor 596 frt 54 kr, Szabó Mózses szeszgyáros 466 frt 6 kr, Csizsár Imre 395 frt 95 kr, Kökői Károly ügyvéd 379 frt 46 kr, Kovács Ferencz gyógyszerész 362 frt 60 kr, Sinkovics Ignác 329 frt 30 kr, Csizsár József kereskedő 319 frt 45 kr, Jancsó Mózses szeszgyáros 306 frt 22 kr, Török Bálint 282 frt 34 kr, Benkő Sándor szeszgyáros 276 frt 37 kr, Dobál Lajos 242 frt 13 kr, Tóth József szeszgyáros 231 frt 67 kr, Barthos Károly ügyvéd 227 frt 18 kr, Dénes Lajos kir. közigy. 225 frt 98 kr, Fejér Antal 215 frt 73 kr, Ambrus Albert 211 frt 64 kr, Császár Lukács 178 frt 75 kr, dr. Pethő József ügyvéd 177 frt 70 kr, Csiky József ügyvéd 167 frt 46 kr, Szabó Albert 151 frt, Molnár Józsiás 147 frt 25 kr, D. vid István ifju 147 frt 10 kr, Csizsár Dénes 143 frt 71 kr, Bánffy Zsigmond ügyvéd 143 frt 20 kr, Kőllönte László 138 frt 14 kr, dr. Szini Gyula 134 frt 60 kr, Zayzon Lázár ügyvéd 127 frt 2 kr, Szöcs József kereskedő 126 frt 56 kr.

— Fejér Ignác minoritarendi áldozat, ki mint a kézdívasárhely-kantai r. kath. algymnasium tanára és segéd-lelkész több éveken át a hitközség minden tagjának osztatlan tiszteletét és szeretetét érdemelte ki s mint lapunk buzgó belmunkatársa s társadalmi életünk egy kedvelt tagja, közbecsülésben részesült, a rendből kilépve, az egri egyházmegyében világi pappá lett. Jól ismerjük, de nem akarjuk azon hosszas és igazságtalan zaklatásokat szellőztetni, melynek e derék férfi a minorita-rend pánszláv proveneciálisa János Dömjen (becsületos tőnévén Ján Dianicska) ur részéről ki volt téve csupán azért, mert valamikor a választáskor ellene működött. A mi megtörtént, megtörtént. Mi csak azon bémulunk, hogy egy jogállamban, melyben az egyének jogait törvények védelmezik, létezhessek egy testület, melyben valaki kihallgatás nélkül elítéltesék s hol egyesek sorsa, egzisztenciája felett nem a törvény, hanem felfuvalkodott barát-basa önkénye határozzon.

Denique, a jeles rendfőnök ur czélt tévesztett, mert a rendet egy tehetséges, jellemes s rendkívül munkás tagtól fosztotta meg s Fejér Ignác ur egy neki alkalmasabb állomást nyert. Öszintén fájunk derék munkatársunk távozását, de örvendünk, hogy végre megszabadult azon önkényes zaklatásoktól, miknek itt mi nálunk ki volt téve, Fejér Ignác ur az alábbi bucsu-sorokat küldte be lapunknak:

Harmadszor laktam Kézdi-Vásárhelyt, e kedves városban és most legutóbb is három évet töltöttem ott. Ez idő elég volt ahhoz, hogy kellőképen kiismerjem magamat. Ha nem is mondom, hogy e város születésem helye, de azt érinthetem, miszerint ugys mint kis tanuló, ugys mint tanár, aztán ugys, mint lelkésznek volt alkalmam mindeket megismerni, miért is a multakkal szemben a jelen örömmel töltött az iránt, hogy Kézdi-Vásárhely városa, mint szeretett megyénk első helye, oly nagyon halad. Ugy építkezése, tisztasága, mint mindig nagyobb értelmi emelkedése ama reményre kelt, hogy nem sok idő kell ahhoz, miszerint e város olyanra nővi ki magát, mint minőt

küldi szép, gazdag vidéke, népének jósága és eleveniségével kiérdemel.

Nem lehet bémulni tehát, ha azt mondom, hogy e város nekem, hol annyi kedves emlékeim maradtak el, érzésem-, szívemhez nőtt, hogy az ettől való végleges megválás ma nagyon, de nagyon fáj nekem. Azonban a sorsomat intéző isteni kéz úgy határozott, hogy távozzak; azért is, midőn a minorita-szerzetből kilépve, az egri főegyházmegye derék világi papjai közé legkegyelmesebben fölvettem, bucsut veszek e kedves város minden egyesétől, kikhez majd a határtalan tisztelet, majd baráti viszony, majd pedig tanári, lelkeszi funkcióim fűződtek.

Törekvésem az volt, hogy úgy oldjam meg magasztos feladatokat, hogy egyháznaknak mude-nütt hasznos szolgálatokat tegyek s e mellett egyszerűségem szerint teljesítsem a Megváltó Istenünk szelleme, szeretetéből folyó művelt papnak társadalmi kötelességeit, azonban, hogy meny-nyre feleltem meg magasztos feladatnak, nem tudom, nekem bőven elég kedves emlékül a rokonszenv és tisztelet, melylyel e nemes városban rang- és valláskülönbőség nélkül kitüntetve voltam, és e körülmény szerencsésen hatott reám, erősebben fűződött otthonomhoz s megkésztetete a munkakedvet bennem. Szeretett megyém és székei testvéreim érdekében három éven át dolgoztam mint belmunkatárs e lap hasábjain, czé-lom nem a haszonlesés, feltűnési viszketet, hanem ama tiszta intenció volt, hogy kedves otthonom iránt tegyem meg minden erőmből a szolgálatot.

Most nincs egyéb hátra, mint azoknak, kiknek szívében el egyszerű emlékem, „Isten hozzád“-ot mondani, elbucuszni mindazoktól, kiknél kedves állásom gyors betöltése miatt személyesen meg nem jelenhettem. Az idő, melyet e kedves városban s a kézdí-orbai kirendelti papság szép körében töltöttem, emlékezetes lesz előttem, én nem fogok feledni és kérem kedves ismerőseimet is, hogy ne feledjék azt, miszerint én hálás, önzetlen tisztelő-jök leszek mindig.

Fejér Ignác.

— Időjárásunk. Mikor azt hittük volna, hogy nemsokára megjön a szép tavasz, beköszöntött az igazi háromszéki tél egész zordságában — Erős Nemerét és hógörgöteget hozott nekünk február, hófúvásokkal torlaszolta el az utakat s oly hideg lett, minő talán ezen télen nem volt.

— Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás. A kézdívasárhelyi ev. ref. egyház zebli tanácsa folyó évi február 2-án — kepeváltási alapja gyarapítására — polgári táncvizigalmat rendezett, melynek összes bevétel 50 kros belépti jegyek elárúsításából és szíves felülfizetésekkel 153 frt 30 kr teszen. Ezen összegből rendezési költségekre 58 frt 9 kr fordítottván, az alaphoz csatolásra maradt 95 frt 21 kr tiszta jövedelem. Az eredmény elérésében szíves felülfizetésekkel siettek támogatni az egyháztanács rendező-bizottságát a következő buzgó felülfizetők: Aczél Mariska 20 kr, Benedek István 20 kr, Jancsó Károly, Jancsó Károly 20 kr, Kovács Ferencz gyógyszerész 40 kr, Bánai Samu fodrász 50 kr, Binder J. vendéglős 20 kr, Benkő Sándor szeszgy. 1 frt, dr. Szentpétery Bálint 50 kr, Csizsár Dani csizm. 20 kr, Pánczél Nő 50 kr, Nagy Sándorné 20 kr, Zoltáni Györgyné, Dézsi Ferencz szíjgy. 50 — 50 kr, Novák Sándor 40 kr, Kupán Balázs 50 kr, Megyaszi Gábor 40 kr, a Csizmadia ipartársulat 1 frt, Sáska Antal, Jancsó Gyula 50 — 50 kr, Gillyén Árpád százados 2 frt, Tóth József szeszgy. 1 frt, Wass Ferencz, Tóth Gyula 20 — 20 kr, Szabó János 50 kr, Baka Dániel 30 kr, Mészáros Gyula 20 kr, Werkner Mátyás állatorvos 50 kr, Mihutz György százados, Szabó Albert nyomdatulajdonos 1 — 1 frt, Szász Dénes 20 kr, Ponory Sándor törvényszéki elnök, Jancsó Sándor (Péteré) 50 — 50 kr, Csizsár Sándor 20 kr, Kovács János gabnaker, Mágori József mészáros 30 — 30 kr, Szabó Mózses lakatos 50 kr, Nagy Bálint tim., Szotyori János 20 — 20 kr, Jancsó Ferencz mészáros 60 kr, Pap János tim., Kovács Tamás szücs 20 — 20 kr, Nagy Ezekias 40 kr, Mágori Sándor vend., Mazinger Sándor 20 — 20 kr, Bodó Samu csizm. 10 kr, özv. Kovács Dánielné 20 kr, dr. Sinkovics Ignác 1 frt, Szöcs Mózses mész. 50 kr, Benkő József 20 kr, Bauffy Zsigmond ügyvéd 1 frt, Nagy Pál mész., özv. Nagy Pálné, Nagy József (Lázáré), Nagy Antal aszt. 20 — 20 kr, Szász Károly 40 kr, Zayzon Lázár 50 kr, Kovács György szíjgy. 10 kr, Kovács János szíjgy. 40 kr, Fejér Károly járásbíró 50 kr, Mazinger József 40 kr, Csizsár András, Jancsó Mózses timár 20 — 20 kr, Szöcs Károly keresk. 30 kr, N. N. 20 kr, Körtvélyfáy N. törvényszéki jegyző 50 kr, Jancsó Ferencz (Péteré) 25 kr, Jakabos Agoston 20 kr, Baló László 1 frt, Bartók Károly polgármester 50 kr, ifj. Mátis János 60 kr, Kőllönte Mózsesné 1 frt, Hasák Vidor 50 kr, Prohászka Ferencz 30 kr, dr. Sinkovics Aurél 50 kr. Fogadják a buzgó felülfizetők, az egyházas czél támogatásáért valamint tek. Fejér Antal ur a disztimények díjtalan átengedéséért atyafiságos szeretettel párosult közönye-

tünk Az egyháztanács és a kiküldött rendező-bizottság nevében: Kézdí-Vásárhelyt, 1890. febr. 5-én. Baló László. Közlönte Mózes.

RÖVID HIREK.

Válás előtt a halálba. Tragikus eset történt Hajdúmegyében, Sámsonban. E. Tóth Mihály válopört indított a felesége ellen. A napokban az asszony meghívta magához teára a törvénybíró és az esküdtet, férje is ott volt. Kedélyes beszélgetés közben a nő megkérdezte férjét, hogy igazán el akar válni? A férj igen-nel felelt. Az asszony felkapta az előtte levő teáséscsészt s fenéig ürtítte. Abban a pillanatban nagy kínok között összeroskadt. A csészében marolug volt tea helyett. — **Robbanás a dinamityárbán.** Pozsonyban febr. 8-án Skrivának nevű gyári hivatalnok a lövő-gyapottól kísérletezett, a gyapot felrobbant s a robbanás súlyos sebeket égetett arcán és kezén. Ezen kívül két munkás szenvedett még könnyű sérüléseket. — **Egy bánya halottjai.** A napokban Walesben, az aber-sychani köszvénybányában felrobbant a bányalég s a bedült akna 300 munkást temetett a föld alá. A mentési munkálatok azonnal megkezdődtek s idáig 161 holttestet találtak. — **Öngyilkos gyár-felügyelő.** Vuics Antal, az eszéki selyemfonógyár fő-felügyelője, agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka egy megelőző nap kapott levél, melynek tartalma nagyon lehangolta. Többször lőtt magára s mégis 4 óra hosszat élt még, hozzája intézett kérdésre nem felelt semmit. — **Augusztá császárné temploma.** A német császár nemrég 100,000 márkát adott át nejének egy Augusztá császárné emlékére Berlinben építendő templomra. — **Hármas iker.** Ifabán, Horváth József urasági béres fiatal felesége nemrég három egészséges gyermeket szült, 1 fiút és 2 leányt. A fiatal asszony két évi házastágn után 4 gyermekkel örvendeztetette meg férjét. — **Öngyilkos nagykereskedő.** Salzer Antal bécsi bórnagykereskedő febr. 8-án reggel felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

Farsang.

— **A Műkedvelő Egyesület bálja** — melynek érdekében annyi munkásságot fejtett ki a rendező-bizottság — az előjelek után rendkívüli sikert ígér. Társadalmunk minden osztálya általános érdeklődéssel tekint e mulatság elebe, mely kétségtelenül az ideai farsang legsikerültebb bálja leendő.

— **A kovásznai túzóltó-bál** rendező-bizottsága közhírré teszi, miszerint a folyó 18-ára tervezett táncpestély, közbejött akadályok miatt, folyó hó 22-ikére, azaz szombatra halasztott el. Kérjük, hogy a meghívottak sziveskedjenek ezt tudomásul venni. A kik meghívót mindaddig tévedésből nem kaptak és arra igényt tartanak, sziveskedjenek a rendező-bizottsághoz fordulni.

— **A kézdí-vásárhelyi olvasó-egyesület elite-bálja,** melyhez annyi vérmes reményeket fűzött a rendező-bizottság, mult szombaton megtartott a nélkül, hogy a hozzá fűzött nagy remények egészben teljesültek volna. A közönség, valószínűleg azért, mivel e mulatság előre igen fényesen ígértkezett, igen csekély számban jelent meg, de a mi hiányzott a számban, kárpótolva lett azon kiapadhatatlan jó kedvben, mely az egész estén uralkodott. Kiváló érdeket kölcsönözött ezen mulatságnak a cotillon, mely mi nálunk költséges voltánál fogva újdonságszámba megy. Ennek ügyes rendezése dr. Kovács Gyula bizottsági alelnököt dícséri. Ha fényes eredményt nem konstatálhatunk is, de azt ki kell jelentenünk, hogy a kaszinó-bál megmaradt az idén is azon magasabb nívón, melyet több évi sikerei által kivívott. A rendező-bizottság erélyes működését teljes elismerés illeti, s ha az eredmény nem állott arányban a sok fáradozással, az nem a rendező-bizottságban, hanem a mostoha viszonyokban keresendő.

238-ik közlemény

a háromszékmegyei „ERZSÉBET” árvaleány-nevelő intézet javára Lemhény község lakosai által tett szives adakozásokról.

Héla Mihály, Antal András 2—2 kr. Opra János, Doboly György, Bandi Mártonné 4—4 kr. Bokor Miklósné 1 liter buza. Zsigmond Lajos, Németh Ferencz, Szászuly István, Zsigmond Lajos, Németh Mihály, Sá Gyurka, Varga József, Balog József, Nagy József, Veres György, Bukor Ferencz, Sipos György, Tuzson András, Zsigmond Gyárfi, Babos Mihály, Demeter András, Nagy Józsefné, Ilés Mihályné, Veres József, Zsigmond György, Gergely József, Bodó András, Bodó György, Ferencz János, Finta Bálint, Bodó Ignác, Veres János, Hízó Fülöp, Biró György, Zsigmond László, Miklós György, Veres Mózes, Gál József, Kolonté Antal, Demeter András 1—1 liter, Veres Mihály, Jakab György 2—2 liter, László József 25 liter rozs. Miklós Antal, Rethi Mihály, Szász József, Varga Lajos, Sipos Mihály, Bukor Lajos, Babos Ferencz, Demeter György, Gyergyi József, Ilés Márton, Bene György, Zsigmond Ferencz, Zsimond Péter, Bene György, Biró János, Gál József, Bitai János 1—1 liter, Ilés Istvánné, Csavár Ignác 2—2 liter árpa. Varga Pál 2 kr. Mike Lajos 4 kr. Bedó Antal 11 kr. Bálint Ferencz 20 kr. Gál Gergely, Pál Ferencz, Varga Ferencz, özv. Tuzson Andrásné, Zsigmond Antal, Zsigmond István, Németh József, Kovács Márton, Kovács Elek, Burus Rudolf, Molnár József, Varga András, Molnár Antal, Molnár Györgyné, Mátyás Antal, Bencze András, Nagy Ferencz, Tuzson György, Tóth János, Vilikó Dénes, Ifj. Kádár András, Sebestyén Mihály, Pál Mihály, Mihácsa

János, Bándi Gergely, Bálint János 1—1 liter, Veres Simon, Bitai Antal, Zsigmond Imre, Zsigmond Dénes, Fábán Péter, Bálint Gyárfás 2—2 liter, Zsigmond Antal, Bencze Balázs, Bencze János, Keserü György, Bálint Dénes, Bálint Ferencz 3—3 liter, özv. Tuzson Ferenczné 4 liter, Kádár Antal 20 liter rozs. Zsigmond István, Gál György, Tamás Elek, Zsigmond József, Zsigmond Ferencz, Mátyás Lajos, Antal József, Kádár Pál, Héla István, Mihácsa Mózes, Antal János, Todor György, Lénárt Lajos, Tóth Antal 1—1 liter, Kovács Jánosné, Veres Tamás, Héla Mihály, özv. Todor Mihályné, Keserü Péter 2—2 liter árpa. Vitályos Antal 2 kr. Dénes György 60 kr. Fugas György 10 kr. Rétyi Péter, Sebestyén Pál, Kovács János, Sándor Lajos, Dénes Ignác, Máté Dénes, Mátyás Simon, Kovács Ignác, Marti Ferencz, Mike Dénes. Össe István, Lukács János, Kádár János, Csüdör Ignác, Héla János, Sánta Imre, András Balázs, Dali József, Márton Gyárfás, Zsigmond Pál, Dénes Lajos, Todor János, Mike Miklós, Bot Antal, Jakabos Ferencz 1—1 liter, Lukács István, Kovács János György, Héla Lajos, Opra György, András Mihály, Jakabos Dénes, Lukács Todor, Bot Lajos, Bot Pál 2—2 liter, Bertalan Antal 3 liter, Márton Ignác 4 liter rozs. Sánta Balázs, Lukács György, Lukács József, Deák Jánosné, Todor István, Marti András, Németh György, Rétyi Lajos, Bándi József, Kádár Lajos, Tamás Mihály, Dénes József, Kövér Lajos, Bodó Gergely, Zsigmond Lajos 1—1 liter, Mátyás Dénes, Fülöp Albert, Márton György, Csüdör János, Lukács Márton 2—2 liter árpa. Bertalan Antal 1 koszorú. Bálint Lajos 5 fej hagnya.

Fogadják a neves szívú adakozók az árvák nevében ki fejezett hálás köszönetünket.

Kézdí-Vásárhely, 1890. febr. 8.

Br. Szentkereszty Stephanie,

elnök.
Székely Málvin,

jegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Mint békés polgár nem kerestem soha, sem társadalmi téren, sem hirlapi uton a polemikát; de ha indokolatlanul személyembe ütközik, nem ijedek meg attól; és épen azért becsületbeli kötelességemnek ismerem nem hagyni szó nélkül Kovács Károly kereskedő stb. urnak e b. lapok 11-ik számában febr. 5-iki kelettel közrebocsátott újabb gyarló nyilatkozatát sem, melyben nem is annyira az önvédekezésnek, mint inkább annak rejtett célját látom, hogy az oly gyalázatosan megértett személyemhez fűződő sajnos eset s a részvételt felém hajló közvélemény közé kiszámított rossz akaratral konkolyt hintsen.

Minden józan gondolkodásu ember ismeri s ha Kovács Károly kereskedő stb. ur nem ismerné, tanulja meg az életkérdés alapjál szolgáló erkölcsi igazságnak ama szigorú törvényét, hogy ha valaki valamely eseményről a nyilvánosság terén bizonyos állítást közöl, az állítást híven egyeztesse össze a valódi tényállásokkal. Minden ezzel ellenkező cselekedet erkölcsi és társadalmi bűn, s az illetőt vagy gyermekes hazugságra, vagy a tények elferdítésére, vagy pedig a bizonyos érdek vagy télsz sugallta vakmerő konok tagadásra csábítja.

A tényállás igazságának felismerésére pedig nem elég a pusztá tagadás, nem elégségesek a könnyedén odavetett »valótlan« — »mese« — »visszatütem« — »féle frázisok, sőt még az sem elégséges, hogy Kovács Károly ur »nemcsak kereskedő, hanem több helyi humánus egyesületnek s intézetnek évtizedek óta becsületben álló tagja s tisztviselője, s hogy mindig tiszta kezekkel munkált« stb. Az effélékkel lehet ugyan a tájékozatlanok szemébe port hinteni, de aztán annál nagyobb és szegényletesebb a kudarc az értelmi közönség előtt, ha kétségbevonhatlan bizonyítékok szólnak a megtagadott igazság mellett.

A valódi tényállás igazságának külső fő ismerve többek közt: »a hely, tények, módok és körülmények« iránt közvetlenséggel tisztában levő tanúbizonyság. Már pedig, hogy Kovács Károly kereskedő stb. ur a f. évi január 20. és 21-ike közti éjjel vendéglőmben mulatott és ott szolgálómat arczúl tötötte s a fali-lámpát leverve okozója volt a padlón szétfolyó petroleum meggyuladásának: — bizonyítja a »hely, tények, módok s körülmények«-kel tisztában levő s e lapban már megnevezett négy szemtanu, kik — habár kettejüknek (szolgálóm s kocsisomnak) nincs oly társadalmi állása, mint Kovács Károly kereskedő stb. urnak — a törvény előtt igen is bevezethető tanuk és kik a készonjakabfalvi urakkal együtt készek bármikor esküvel is bizonyítani. A legkényesebb és legkriminelisabb esetekben is két tanuval megelégszik a törvény; hát Kovács Károly kereskedő stb. urnak négy sem elég!? és azon kívül egy felszentelt papnak szent esküt felajánló nyilatkozata semmi előtte?! Már engedjen meg, de akár kereskedői, akár humanitáriusi, egyesületi, tagsági, tisztviselői s nem tudom még miféle állása, és egy felszentelt papnak állása között még is csak van egy kis különbség! S különben is miből áll az ő czafolata, vagy (ha ugyan egy időben két helyt lehetett volna) gyarló alibéje mellett szóló bizonyítéka? — Semmi!... Pusztá tagadásból!

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hja! nincs is ennél könnyebb a világon! Telvék az effélékkel a bf. törvényszék aktái.

De menjünk tovább. Valamely cselekmény értelmi szerzőjének azt szokták tekinteni, ki öntudatos szabad elhatározással a bűnös cselekményt felbujtás, csábítás, hamis dícséret, ambíció-gerjesztés, vagy más ehhez hasonló izgatásokkal, közvetve más által létesíteni. Már pedig ugyanazon tanuk (négy) közvetlen és szelölői voltak annak, hogy Kovács Károly kereskedő stb. ur Cs. D. sógorát, izgatolag feldicsérve ennek physikai erejét, a készonjakabfalvi A. J.-el való dühös birkozásra bujtogatta. Különben is, hogy e végzetessé fejlődött nyers viaskodás Kovács Károly kereskedő stb. ur nemcsak provokálta, hanem annak minél zajosabb és az áldozatát ki szemeltnek teljes leigázásával leendő folytatását mintegy kívánta, kitűnik onnan is, hogy az urakat megbízásom folytán illedelmesebb viselkedésre felkérő s így a rá nézve kedves látványosságot zavaró szolgálót nagy haraggal pofon verte. Vagy ha ezt nem azért cselekedte, hát mi értelme s indoka lett volna a neki semmit sem ártó, védtelen nősövel így durva bántalmazásának?! és ha nem insceniozozza az orgiává fajult dulakodást, bekövetkezett volna-e rá nézve az oly csufos orvátmadás, mely majdnem életembe került?!

Mind ezen tényköörülmények alapján tehát, az e lap 10-ik számában általam közöltek, a Kovács Károly kereskedő stb. ur merev és alaptalan tagadásával szemben, most is egész terjedelmében fenn tartom, és egyszersmind kijelentem,

1. hogy azzal, miszerint Kovács Károly ur »nemcsak kereskedő, hanem több helyi humánus egyesületnek s intézetnek évtizedek óta becsületben álló tagja s tisztviselője, ki mindig tiszta kezekkel munkált«, s hogy tagtársai, barátai s ismerősei vele s viselkedésével, hivatalában, társadalmi téren, mulatóhelyeken stb. mindig- és mily mértékben voltak megelégedve... a történetek után cseppet sem törődöm, valamint hogy ez előtt sem érdeklődtem nagy nimbusa iránt, csak hogy aztán az ilyen nimbust a fenti esetek vajon emelik-e?

2. hogy pedig multkori nyilatkozatomban Kovács Károly ur nevéhez csak a »kereskedő« jelzőt tűztam, ezt — ámbár a »stb.« sok egyebet kifejez — nem az ő számos humanitáriusi rangjezimeinek ignorálása miatt, hanem oly czélból láttam jónak tenni, nehogy talán az ő személyével szoros összefüggésben levő fenn jelzett kompromittáló esetek, az általa oly nagy garral hangsúlyozott, általam különben nagyon tisztelt humanitáriusi egyesületek s intézetekre is, — akaratom ellenére — árnyat vessenek; végre

3. hogy a személyem biztonsága ellen a Kovács Károly jelzett hős tette után orozva elkövetett brutális esetre nézve az értelmileg megindított és valósággal végrehajtott büntetést között mily különbség létezik, s hogy rá nézve mennyi értékkel fog birni a beszámítás és büntethetőség fokozata: azt — magam is mondom — a bf. bíróság, mely előtt az ügy folyamatban van, lesz hivata megítélni; s ugyanazért az ügy igazságos elintézését a t. bf. bíróságtól várva, Kovács Károly kereskedő stb. urral, ki oly mesterségesen tud tagadni, a hirlapi téren való polemikát illetőleg ezenel egyszerűs mindenkorra végeztem. Allitott ő vagy tagadon bármit a fennforgó esetre nézve, nyugodt lelkiismeretem, polgári becsületem sértetlenségem, a bebizonyított tényállás és számos jóakaróm közvéleménye mellett vallanak, és ez nekem teljesen elég.

Kézdí-Vásárhelyt, 1890. febr. 10.

Kránitzky Károly.

HIRDETÉSEK

Máriazelli gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

al, melyek érege, egy török, s a fenti védjeggyel ellátott papírra van csomagolva, s melyek mellett használati utasítás is fel van tüntetve, hogy az Kremserben, Guezk H. könyvnyomdájaiban nyomtatott.

A Keménygyógyászat és székrekedés ellen, lélek- és testre hatóan, bizonyítottan, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Bród Károly, Kremseri gyógyszerész név alá írással, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tükercs 6 dobozzal 1 frt. A pénz eléréséig beküldés után, 1 tükercs 1 frt. 20 Kr., 2 tükercs 2 frt. 20 Kr., 3 tükercs 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Mariazelli gyomor cseppek és Mariazelli labdacsek nem titkos szerek, s gyógyható anyaguknak összetételét, minden használati utasításban fel van sorolva.

A Mariazelli gyomor cseppek és Mariazelli labdacsek kaphatók

Kapható: Kézdí-Vásárhelyt Kovács Ferencz

gyógyszertárban; Tuszán (fűrű) Dobay Sándor

gyógyszertárban.

15—43

As kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető házi szer meg-
lehető gyors gyógyulást szerzett. „A Beteg-
barát” című kis íratban még bizonyítékokat
is találunk arra nézve, hogy még hosszas,
reménytelenül nevezett esetekben is, gyógyu-
lás állott be. Minden betegnek el kellene
olvasni a könyvet; Richter kiadóintézete
ajánlásra ingyen megküldi.

Szives megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult
és orvosi tekintélyek, valamint számta-
lan magán személyek bizonyítványai
által kitüntetett készítmények:

Dr. MILLER mohnövénynedve
meglehető hatással van köhögés, rekedtség,
torokfájás, elnyálkásodás, keletkező güm-
örök, egyáltalában a légzési szervek
minden bántalmai ellen.

Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégely ára 50 kr oszt. ért.

Dr. MILLER görcs elleni balzsama
számtalanszor fényesen igazolva gyomorfájás
és gyomorgörcs hányás, vérhas
és puffadás ellen.

Használati utasítással együtt nagy üveg ára
1 frt 50 kr, fél üveg ára 80 kr o. é.

TYUKSZEM-BALZSAM,
hathatós szer tyukszem, szömöcs, fájós
bőrvastagodás ellen.

Egy doboz használati utasítással együtt
48 kr o. é.

Kézdi-Vásárhelyen valódián kaphatók: Fejér
L. fiaí urak divat-szövet és kézműár-
raktárában.

8-24

„RÉPÁTI”

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-
vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint **kitűnő sikerrel** használtatik:
a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a
hugyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti”
savanyuviz a legkellemesebb és egyszersmind a leghathatósabb
gyógyító szer.

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes ízzel bír.

Borral elegyítve, pompás üdítő ital, **savanyubb borokhoz hasz-
nálva páratlan.**

A töltés egy legkitűnőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, **a palaczkba**
töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos
marad.

A „répáti” savanyuviz **mindig friss töltésben és valódi minő-
ségben** kapható raktáron:

Kézdi-Vásárhelytt: Kupán József, Sepsí-Szentgyörgyön:
Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti” savanyuviz külkezelősége:

György József

Kászón-Impéren, (Csikmegye)

16-30

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1889. november hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1889. november hó 1-től.

Állomások			Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	Állomások			Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)				Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk. ind.)		11.24 11.39	11.49 11.59	
Brassó (vendéglő)			4.54	7.07		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	1.13 1.51	1.17 1.47		
Botfalva			5.37	7.44		Nagy-Enyed		2.18	2.11		
Földvár			5.57	7.58		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk. ind.)	3.04 3.14	2.46 2.56		
Mogyorós			6.15	8.09		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	3.51 4.01	3.27 3.30		
Apáczs			6.35	8.24		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	5.56 6.45	5.08		5.32
Köpecz			6.43	8.29		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	11.04			8.42
Agostonfalva			7.02	8.44		Budapest	(érk.)	11.19			8.47
Alsó-Rákos			7.31	9.07				6.30			1.55
Homoród			7.51	9.19							
Kacsa			8.14	9.38							
Erked			8.38	9.52							
Bene			9.09	10.16							
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)			9.33	10.29							
Szegesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	(érk. ind.)	9.43	10.36							
Medgyes			11.04	11.38							

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délután 2 óra 34 perczkor

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasut.

Héjasfalva	indul reggel 6.45	Székely-Udvarhely	indul este 6.00
Székely-Keresztur	7.28	Bögöz	6.33
Nagy-Galambfalva	8.18	Nagy-Galambfalva	7.09
Bögöz	8.40	Székely-Keresztur	7.46
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 9.12	Héjasfalva	érkezik este 8.18

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.